

Mündəricat

- ✓ *Директива председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского министру иностранных дел М. Г. Гаджинскому об отправке радиogramмы с объявлением независимости Азербайджана (29 мая 1918 г.)*.....3
- ✓ *Радиogramма председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского министрам иностранных дел ряда государств о провозглашении Азербайджана независимой республикой (30 мая 1918 г.)*.4
- ✓ *Телеграмма министра иностранных дел М. Г. Гаджинского министру иностранных дел Турции Ахмед Насими бею с просьбой о взятии турецкими посольствами на себя представительство Азербайджана в европейских столицах (30 мая 1918 г.)*.....5
- ✓ *Batum müqaviləsi (4 iyun 1918-ci il)*.....6
- ✓ *İstanbulda keçirilən Sülh konfransında iştirak etmək üçün Azərbaycan nümayəndə heyətinə M. Ə. Rəsulzadəyə, X. Xasməmmədova və A. Səfikürdskiyə Azərbaycan hökuməti tərəfindən verilmiş etimadnamə (17 iyun 1918-ci il)*11
- ✓ *Сообщение председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского председателю азербайджанской делегации в Стамбуле М. Э. Расулзаде о делегировании в Турцию с чрезвычайными полномочиями А. М. Топчибаева (23 августа 1918 г.)*.....12
- ✓ *Постановление Совета Министров о назначении поверенных по делам Азербайджанской Республики в Германию, Украину, Иран и Армению (12 сентября 1918 г.)*.....13
- ✓ *Постановление Совета Министров об учреждении дипломатического представительства при Крымском краевом правительстве (23 октября 1918 г.)*.....14
- ✓ *Paris Sülh konfransında iştirak etmək üçün Azərbaycan nümayəndə heyətinə verilmiş etimadnamə (4 yanvar 1919-cü il)*.....15
- ✓ *Временный наказ канцелярии Министерства иностранных дел (9 июля 1919 г.)*.....16
- ✓ *Отношение Министерства иностранных дел в Министерство торговли, промышленности и продовольствия о вновь открытых в Баку консульствах и консульских агентствах (1 октября 1919 г.)*.....21
- ✓ *Телеграмма зам.дипломатического представителя Азербайджана в Грузии Ф.Векилова министру иностранных дел Ф.Х.Хойскому о признании союзными державами независимости Азербайджана и Грузии (14 января 1920 г.)*.....22
- ✓ *Приказ Министерства иностранных дел о приведении в порядок архивных документов и передаче их в архив министерства (7 февраля 1920 г.)*.....23
- ✓ *Из приказа Министерства иностранных дел о реорганизации структуры министерства (3 апреля 1920 г.)*.....24
- ✓ *Закон Азербайджанской Республики об учреждении дипломатических*.....25
- ✓ *Миссий Азербайджанской Республики в Западной Европе, Америке, Германии и Советской России и упразднении азербайджанской делегации на Парижской мирной конференции (22 апреля 1920 г.)*.....25
- ✓ *Сведения об иностранных миссиях в Баку (1920 г.)*.....26
- ✓ *Azərbaycan SSR İttifaq-Respublika Xalq Xarici İşlər Komissarlığının təşkili haqqında Qanun (8 mart 1944-cü il)*.....27
- ✓ *“Diplomatik əlaqələr haqqında” Vyana konvensiyasına qoşulmaq barəsində Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarı (21 iyul 1992-ci il)*28
- ✓ *Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə (29 yanvar 2004-cü il)*29

- ✓ *Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (31 oktyabr 2005-ci il).....36*
- ✓ *Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsi haqqında Əsasnamə (31 oktyabr 2005-ci il).....37*
- ✓ *Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı gününün təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (24 avqust 2007-ci il)43*
- ✓ *“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə (29 mart 2019).....44*

**Директива председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского министру иностранных дел М. Г. Гаджинскому об отправке радиogramмы с объявлением независимости Азербайджана
(29 мая 1918 г.)**

Тифлис 29 мая 1918 г.

Многоуважаемый Мамед Гасан!

Здесь нам чинят разные препятствия к отправке телеграммы об объявлении независимости Азербайджана. Текст телеграммы на русском и французском языках посылаю Вам, чтобы Вы отсюда передали по радио по прямому проводу в Константинополь, а оттуда — дальше по радио. Телеграмму можете подписать и сами Вы один, как министр иностранных дел. Насиб бек и Султанов выехали в Елизаветполь для информации и подготовки населения. С армянами мы покончили все споры, они примут ультиматум и покончат с войной. Мы уступили им Эривань.

Телеграмму о независимости пометьте, как полученную из Тифлиса, и в таком смысле передайте в Константинополь. Если можете, информируйте нас — удалось Вам послать телеграмму, и как Турция официально отнеслась к этому?

В конце французского текста телеграммы добавьте, что временное местопребывание правительства будет в г. Елизаветполе.

Ваш Ф. Хойский

ГААР, ср. 970, оп. 1, д. 4, л. 1-2. Подлинник.

**Радиограмма председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского министрам
иностраннных дел ряда государств о провозглашении
Азербайджана независимой республикой
(30 мая 1918 г.)**

Константинополь, Берлин, Вена, Париж, Лондон, Рим, Вашингтон, София, Бухарест, Тегеран, Мадрид, Гаага, Москва, Стокгольм, Киев, Христиания, Копенгаген. Министру иностранных дел. Так как Федеративная Закавказская Республика раздроблена была отделением от нее Грузии, Национальный Азербайджанский Совет объявил 28-го текущего месяца независимость Азербайджана, состоящего из Восточного и Южного Закавказья, и провозгласил Азербайджанскую Республику. Уведомляя Вас о вышеизложенном, имею честь просить Ваше Превосходительство сообщить об этом Вашему правительству. Временное пребывание моего правительства будет в Елизаветполе.

**Председатель Совета Министров Азербайджанской Республики
Фатали Хан Хойский**

ГААР, ф. 970, оп. 1, д.5, л. 1. Пер. с фр. яз., современный подлиннику.
Азербайджан. 1919. 28 мая. № 110.

Телеграмма министра иностранных дел М. Г. Гаджинского министру иностранных дел Турции Ахмед Насими бею с просьбой о взятии турецкими посольствами на себя представительство Азербайджана в европейских столицах (30 мая 1918 г.)

Батум

Не ранее 30 мая 1918 г.

Секретно Имею честь просить Ваше Превосходительство передать Высокой Порте нижеследующую просьбу моего правительства: Азербайджанская Республика, только что объявившая свою независимость по вполне понятным причинам затрудняется теперь же организовать представительство в европейских центрах. Между тем в этих представительствах имеется самая большая нужда. По целому ряду крупных государственных вопросов, выдвигаемых моментом, требуются сношения с европейскими державами, не говоря о том, что граждане республики, проживающие в этих странах, остаются без должной защиты. В виду этого мое правительство желает узнать, не согласится ли "Довлети Сение" быть посредником между Азербайджаном и европейскими державами, взяв на себя представительство по международным обычаям во всех тех европейских столицах, где имеются турецкие посольства, в том числе и в Москве. Оговариваемся, что настоящая просьба, если только она может повредить большой турецкой политике, конечно, будет соответствующим образом изменена. Пользуясь случаем, прошу Ваше Превосходительство принять уверение в совершенном моем почтении и уважении.

Министр иностранных дел Азербайджанской Республики М. Г. Гаджинский.

ГААР, ф. 970, оп. 1, д. 5, л. 14. Отпуск.

Batum müqaviləsi (4 iyun 1918-ci il)

Azərbaycan ilə Osmanlı Dövləti arasında imzalanan Batum müqaviləsi

(Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin arxivi,
560 nömrəli qutu)

Bismillahirrəhmanirrəhim

Osmanlı Səltənəti Hökuməti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökuməti arasında bağlanan dostluq müqaviləsi

Bir tərəfdə Osmanlı hökuməti, digər tərəfdə axır zamanda istiqlalını elan edən Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti siyasi, hüquqi, iqtisadi və fikri sahələrdə məmləkətləri arasındakı münasibətləri dostluq və qonşuluq zəminində təsis etmək xüsusunda ittifaq elədiklərindən, nümayəndələri olmaq üzrə:

Osmanlı Dövləti

Ədliyyə naziri və Dövlət Şurası rəisi **Xəlil bəyəfəndi** həzrətləri ilə Qafqaz cəbhəsi Osmanlı orduları komandanı General **Vəhib paşa** həzrətlərini

Və

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti

Xariciyyə naziri **Məmməd Həsən Hacinski** həzrətləri ilə

Milli Məclis rəisi **Rəsulzadə Məmməd Əmin** bəyəfəndi həzrətlərini təyin etmişlər və adları çəkilən şəxslər üsula uyğun olaraq tərtib edilən rüsxətnamələrini qarşılıqlı olaraq təqdim etdikdən sonra, aşağıdakı maddələri qərarlaşdırmışlar:

Birinci maddə

Osmanlı hökuməti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti arasında daimi sülh və istiqrarlı dostluq hökm sürəcəkdir.

İkinci maddə

Aşağıdakı sərhəd xətti Osmanlı məmləkəti ilə Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistan cümhuriyyətlərinin ərazilərini ayırmaqdadır:

Sərhəd Qara dənizdə Zolok çayı mənsəbindən başlayaraq Şavnaabud dağına qədər 93 (1877-1878) hərbindən əvvəlki sərhəd xətti üzrə uzanır. Şavnaabud dağından sonra isə zirvələrdən keçərək Xalxama dağına, oradan Meziksaru dağına gəlir, buradan cənuba dönərək Yirsədağ dağından və Abastumanın iki kilometr cənubundan keçir, buradan şimal-şərqə keçərək Karhul dağına və oradan beş kilometr şimal-şərqə, sonra cənub-şərqə dönərək Gürqal üzərindən Atsxorun iki kilometr cənubundan Kür çayını keçər və zirvələr üzərindən Qayabağı, Artatavı dağlarının zirvəsinə gəlir, buradan sonra yenə zirvələr üzərindən Qaraqaya dağından Molita kilsəsinin cənubunda Tapixurska gölüne çatır. Molita məbədinin cənubundan qarşı sahilə gölün şimal ucunun bir kilometr yarım cənub-şərqindəki nöqtəyə uzanan xəttin cənubundakı qisim Osmanlıda qalmaq üzrə, bu gölü keçərək Tavkutalı dağına gəlir. Burdan cənuba enərək Şavnaabud-Qaraquzu-Samsal dağlarının zirvəsinə gəlir. Sərhəd xətti bundan sonra zirvələrdən keçərək Başqıran, Nurrəhman dağından sonra cənub istiqamətində irəliləyərək və daim zirvə nöqtələrindən keçərək, Ağbulaq mövqeyinin beş kilometr qərbində Aleksandropol-Tiflis dəmiryolunu kəsir. Burada yenə zirvə nöqtələrdən keçərək Xanvəli mövqeyinə gəlir. Xanvəli mövqeyindən sonra bir müstəqim xətt istiqamətində Alagöz dağının ən yüksək nöqtəsinə və yenə bir müstəqim xətt halında Eçmiədzinin yeddi kilometr qərbində Eçmiədzin-Sərdarabad yoluna çatır. Eçmiədzinin yeddi kilometr ətrafında dolaşaraq və Aleksandropol-Culfa dəmiryolunun təqribən altı kilometr şimalından, bu dəmiryolu xəttinə gələn yolu kəsir. Sərhəd xətti bundan sonra cənub-şərqə dönərək Aşağı Qarabağlar kəndinin bir kilometr qərbindən Şahablı, Qaraxaç, Aşağı Çanaqçı mövqeyindən keçərək Alpinçaya (Arpa çayına) çatır və bu çayı izləyərək Arpa mövqeyinə gəlir. Arpadan sonra sərhəd xətti şərq istiqamətindən Arpa çayını təqib edərək Qayalı mövqeyinə və Qaya çayını izləyərək Reliyan çayı vadisinə gəlir və bu çayın yatağını izləyərək Aza mövqeyinin cənubundan Alıcın mövqeyində əvvəlki Rus-İran sərhədinə çatır.

Üçüncü maddə

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti ilə Ermənistan Cümhuriyyəti hökuməti arasında sərhədin təyini üçün tərtib olunan protokol Osmanlı hökumətinə təbliğ ediləcək və o protokol, bu maddənin ayrılmaz bir parçasını təşkil edəcəkdir.

Dördüncü maddə

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti tərəfindən tələb hasil olduğu təqdirdə, Osmanlı hökuməti, daxili intizam və asayişin təmini üçün, gərəkli silahlı qüvvəylə yardım edəcəkdir.

Beşinci maddə

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, sərhədləri daxilində heç bir qruplaşmanın təşkilinə və silahlanmasına imkan verməməyi və sərhədini keçən bütün qrupları tərksilah edərək dağıtmağı vəd edir.

Altıncı maddə

Müqavilənin tərəfləri, endirimli tariflər tətbiq etmək surəti ilə, dəmiryolu nəqliyyatı barəsində bir-birlərinə mümkün olduğu qədər yardım edəcəklər.

Xüsusilə dəmiryollarının inşası, işlədilməsi, müntəzəm təmiri yaxud digər faydalı işlərin hamısı üçün lazım gələn avadanlıqların nəqli üçün xüsusi endirimli tariflər tətbiq ediləcəkdir. Hər iki tərəfə aid dəmiryollarında mütəhərrik avadanlıqların mübadiləsi, beynəlxalq qaydalara uyğun bir şəkildə icra ediləcəkdir. Hər iki tərəf, bu xüsusda detalları müəyyənləşdirmək üçün tezliklə müzakirəyə başlayacaqdır.

Yeddinci maddə

Dövləti-Aliyyəyi-Osmaniyyə ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti arasında daha əvvəl heç bir əhdnamə, müqavilə, etilafnamə və sair mövcud olmadığından, hər iki tərəf bir şəhbəndərlik müqavilənaməsi ilə bir ticarət əhdnaməsi və hüquqi və iqtisadi münasibətlərin nizamlanması üçün lazım gələn digər sənədləri tərtib etmək barədə razılığa gəlmişdir.

Şəhbəndərlik müqavilənaməsi, bu müqavilənin təsdiqnamələrinin qarşılıqlı olaraq təqdim tarixindən etibarən iki il ərzində təsdiq ediləcəkdir. Aradakı müvəqqəti dövrdə hər iki tərəfin baş şəhbəndərləri, şəhbəndərləri və şəhbəndər vəkilləri imtiyaz və məsuliyyətlərində ümumi dövlətlər hüququ əsaslarına uyğun və millətin mənafeyinə ən münasib şəkildə hərəkət edəcəklər. Yenə dövlətlər hüququ prinsiplərinə uyğun bir ticarət əhdnaməsinin tərtib edilməsi üçün müzakirələr, bir tərəfdə Osmanlı Dövləti və digər tərəfdə hər halında olan dövlətlər arasında, sülhün təminindən sonra başlayacaqdır. O vaxta qədər və hər surətdə 1335-ci ilin dekabr ayının 31-ci gününə qədər bu müqaviləyə rəbt edilmiş bir nömrəli əlavə, hər iki tərəfdə tətbiq olunacaqdır. Bu əlavənin ləğvi 30 iyun 1335 tarixindən etibarən elan oluna bilər və bunun nəticəsi altı ay sonra tətbiq edilə bilər. Quru yolu ilə ticarət, bu müqavilənin təsdiqnamələri qarşılıqlı surətdə təqdim edildiyi andan etibarən başlayacaqdır.

Səkkizinci maddə

Müqavilə tərəflərindən birinə mənsub əhalidən, sərhədin digər tərəfində yerləşən daşınmaz əmlak üzərində sahiblik və faydalanma haqqı olanların, bunlardan faydalanmağa, bunları işlətməyə və yaxud kirayə verməyə, bunları idarə, yaxud şəxsən və ya vəkilləri vasitəsi ilə satmağa haqları olacaqdır.

Dövlətin mənfəəti olmadan və əvvəlcədən təzminat verilmədən, heç kəs daşınmaz malları üzərindəki sahiblik haqqından məhrum edilə bilməz. Əhali və nahiyələrin vəkilləri, yerləşdikləri məhəllənin rəsmi məmuru tərəfindən verilən və qarşı tərəfin təsdiqlədiyi yol vəsiqələrini göstərərək, sərhədin qarşı tərəfinə sərbəstcə keçə biləcəklər.

Bu hökmlərin tətbiqatları, bu müqavilənin iki nömrəli əlavəsində göstərilmişdir.

Doqquzuncu maddə

Azərbaycan Milli Hökuməti beynəlxalq poçt və teleqraf ittifaqı müqaviləsinə qoşuluncaya qədər, Osmanlı Dövləti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti arasında poçt və teleqraf işləri, bu müqavilə təsdiqnamələrinin qarşılıqlı təqdimindən etibarən, beynəlxalq poçt və teleqraf ittifaqının müqavilə və nizamnamələrinə uyğun bir şəkildə təsis ediləcək.

Onuncu maddə

Brest-Litovskda Osmanlı Dövləti və müttəfiqləri ilə Rusiya arasında bağlanan müştərək sülh müqaviləsinin hökmlərindən, bu müqaviləyə zidd olmayanlar, hər iki tərəf üçün qüvvədə olacaq.

On birinci maddə

Bu müqavilə təsdiq olunacaq və təsdiqnamələri bir ay izində, yaxud mümkün olan ən qısa müddətdə Dərsədətdə qarşılıqlı olaraq tərəflərə təqdim ediləcək. Nümayəndələr, bu müqaviləni imza və möhürləri ilə təsdiq etmişdir.

4 iyun 1334 (1918)

Məmməd Həsən Hacınski
Məmməd Əmin Rəsulzadə

Xəlil
Vəhib

ƏLAVƏ 1

Azərbaycan Cümhuriyyəti ilə müqaviləyə əlavə

Bismillahirrəhmanirrəhim

Osmanlı Hökuməti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökuməti müharibədən irəli gələn və onları birbaşa maraqlandıran bəzi hərbi məsələləri həll etmək arzusunda olduqlarından bir müqavilə bağlamağı qərara almışdır. Bunun üçün nümayəndələri olmaq üzrə:

Osmanlı Dövləti

Ədliyyə naziri və Dövlət Şurası rəisi **Xəlil bəyəfəndi** həzrətləri ilə
Qafqaz cəbhəsi Osmanlı orduları komandanı General **Vəhib paşa** həzrətlərini
Və

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti

Xariciyyə naziri **Məmməd Həsən Hacınski** həzrətləri ilə
Milli Məclis rəisi **Rəsulzadə Məmməd Əmin** bəyəfəndi həzrətlərini təyin etmişlər və adları çəkilən şəxslər üsula uyğun olaraq tərtib edilən rüsxətnamələrini qarşılıqlı olaraq təqdim etdikdən sonra, aşağıdakı maddələri qərarlaşdırmışlar:

Birinci maddə

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, Osmanlı Dövləti və ya müttəfiqləri ilə müharibə şəraitində olan dövlətlərin və ya onlarla ittifaq halındakı dövlətlərin zabit və mülki məmurlarını sərhədlərindən uzaqlaşdırmağı və müharibə davam etdiyi müddətcə bu kimi şəxsləri ordu və hökumət xidmətinə qəbul etməməyi vəd edir.

İkinci maddə

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, müştərək sərhədi üzərində Osmanlı ordusunun hər cürə hərbi daşıma (birliklər, əlavə qüvvələr, əşya və savaşa alətləri, cəbbəxana və sairə) həyata keçirməsinə izin verəcək.

Üçüncü maddə

1. Osmanlı ordusu tərəfindən təyin olunacaq bir komissiya, Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətinin təyin edəcəyi komissiya ilə müştərək olaraq, Azərbaycan sərhədinin maksimum imkanlarına görə, yuxarıda zikr edilən hərbi daşımanın əsaslarını və təfərrüatını müəyyənləşdirəcək. Bu daşıma, Osmanlı komissiyası raisinin, Osmanlı Ordu komandanlığından alacağı əmrlərə görə verəcəyi təlimatlar istiqamətində, Azərbaycan dəmiryolu idarəsinin məmurları və texniki imkanları vasitəsilə icra olunacaq.

2. İki tərəfin dəmiryolu komissiyalarının müştərək təyin edəcəkləri mühüm stansiyalarda, daşınan Osmanlı birliklərinin iəşə və istirahətinin təmin edilməsi və daşıma haqqında tərtib edilən səfər cədvəli və təlimatının Osmanlı ordusu mənsublarına çatdırılmasından məsuliyyət daşıyan Osmanlı zabitinə, lazım gələn qədər məmur və köməkçilər veriləcək. Bu zabit, stansiya məmurlarının işlərinə müdaxilə etməyəcək. Daşınan Osmanlı birliklərinin iəşəsi üçün, adı çəkilən zabitin lazımı yerlərdə görəcəyi işlərə Azərbaycan hökuməti yardım edəcək.

3. Adı çəkilən komissiyalar, bu müqavilənin imzalandığı tarixdən ən gec bir həftə sonra, hələlik Gəncədə çalışmağa başlayacaqlar. Azərbaycan dəmiryolu idarəsi bu vaxta qədər dəmiryolu komissiyalarına lazım olan məlumatları, xüsusilə sərhəddəki mütəhərrik avadanlıqların miqdarı ilə sərhəddəki vəziyyət haqqında lazım gələn məlumatları toplamış və bildirmiş olacaq.

4. Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, həm dəmiryolu xəttini, həm də dəmiryolunun sabit və mütəhərrik avadanlıqlarını hər zaman saz vəziyyətdə saxlamağı və bunları hər cür xətdən qorumağı, ortaya çıxan problemləri mümkün olduğu qədər tez aradan qaldırmağı vəd edir.

5. Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, öz istəyi xilafında hər hansı bir qəsdin itki və dağıntıya yol açmamağı üçün, Osmanlının daşımını həyata keçirdiyi nöqtələri hərbi birliklərlə mühafizə edəcəkdir. Bu mühafizə sərhədin hər hansı bir yerində, hər hansı bir səbəblə Azərbaycan hökuməti üçün mümkün olmaqda, bu işi Osmanlı ordusu öz üzərinə götürəcəkdir.

6. Osmanlı ordusu, hərbi daşımaların miqyası ölçüsündə, Azərbaycan sərhədləri daxilində bu hökumətin hər cürə daşımalarına xələl gətirməməyə çalışacaqdır.

Dördüncü maddə

Osmanlı Dövlətinin tələbi üzərinə, Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, Bakı limanındakı müəssisələrlə, Xəzər dənizində özünə aid olan gəmi və sair vasitələri, hərbi məqsədlər üçün işlədilmək üzrə Osmanlı hökumətinin əmrinə verməyi vəd edir.

Beşinci maddə

Osmanlı hökuməti ikinci və üçüncü maddələrdən irəli gələn haqlarından, müttəfiq dövlətlərin ordularının da istifadə etməsinə icazə verə bilər.

Altıncı maddə

Osmanlı hökuməti, Azərbaycan Cümhuriyyəti daxilindəki yollardan hərbi məqsədlər üçün yararlanmağa icazə verə bilər.

Yeddinci maddə

Bu müqavilə təsdiq olunacaq və təsdiqnamələri bir ay içində, yaxud mümkün olan ən qısa müddətdə Dərsədətdə qarşılıqlı olaraq tərəflərə təqdim ediləcək. Nümayəndələr, bu müqaviləni imza və möhürləri ilə təsdiq etmişdir. İki nüsxə olaraq Batumda tərtib edilmişdir.

4 iyun 1334 (1918)

Məmməd Həsən Hacınski
Məmməd Əmin Rəsulzadə

Xəlil
Vəhib

ƏLAVƏ 2

Azərbaycanın Türkiyədən hərbi yardım istəməsi

A) Batum Konfransına göndərilən Azərbaycan nümayəndələrindən Osmanlı nümayəndə heyətinin rəisi
Xəlil bəyafəndi həzrətlərinə
1334/N-12

Hökumətimdən aldığım açıq əmrlərlə, aşağıdakı xahişimin ən qısa müddətdə Osmanlı hökumətinə çatdırılmasını rica edirəm.

Son günlərdə müstəqilliyini elan edən və Osmanlı Dövləti ilə dostluq müqaviləsi bağlayan Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti, Rusiya inqilabının nəticəsi olaraq daxilə böyük çətinliklərlə üzləşmişdir. Azərbaycan ərazisinin böyük bir qisminə üsyan bayrağı qaldıran və üzlerini "bolşevik" adlandıran quldur dəstələri, məmləkətin idarə mərkəzi, sərvət mənbəyi, bir sözlə can nöqtəsi olan Bakı şəhərini, şəhərlə bərabər Bakı vilayətini də əllərinə keçirərək əhalini qarət edir, Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətini tanımır, binaları yıxır, özlərinə tabe olmayanları atəş və qılıncla susdurur, şəhəri dağıdır, əhalini qətl edərək mallarını talayır. Vilayət mərkəzi olan Bakıdan başqa Şamaxı, Quba, Lənkəran kimi vilayətlərlə, bu vilayətlərin mərkəzi olan şəhərlər də adı çəkilən quldurların təcavüz və istilasına məruz qalmışdır, Gəncə vilayəti də təhlükə altındadır. Gün-gündən qüvvətlənməkdə, şimaldakı müttəfiqlərindən və İranda intriqaclar icra edən ingilislərdən hər zaman yardımlar almaqda olan bu fəsadçı zümrənin zərərsizləşdirilməsi, yeni qurulan Cümhuriyyətin imkanı xaricində müşkül bir işdir. Məmləkətin narahat və başqalarının mülkündən faydalanmağa düşkün olan ünsürləri üzərində də zərərli təsirlər icra edən bu fəsadçılar ortadan qaldırılmadıqca, bir çox müşküllərə səbəb olur və üsyan çıxarırlar.

Bu səbəblərdən Bakı vilayətinin tezliklə bolşevik adlandırılan quldur dəstələrindən qurtarılması, Azərbaycan hökumətinin birinci vəzifəsidir. Bu məsələ yaxın bir zamanda arzu olunan şəkildə həll edilməsə, cümhuriyyətin mövcudluğu böyük şübhələr altında qalmaqla bərabər, əhalinin həyatı da ağıla sığmayan fəlakətlərə məruz qalacaqdır ki, müxtəlif zamanlarda Azərbaycan əhalisi adından Osmanlı Dövlətinə təkrar-təkrar edilən müraciətlər səbəbiylə də bundan xəbərdar olduğunuzu zənn edirəm.

Yuxarıda bəhs edilən təhlükənin mövcudluğuna və Osmanlı Dövləti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti arasında bağlanan dostluq müqaviləsinin dördüncü maddəsinə dayanaraq, şəxsinizə müraciət edərək, Osmanlı Dövlətinin hərbi qüvvə vasitəsi ilə bolşevik quldur dəstələrini cəzalandırmaq və onlara hədlərini bildirmək üçün tabe olduğum hökumətə yardım etmələri arzusunu bildirməyə cürət edirəm. Azərbaycan əhalisinin qüdrətli və xeyirxah qonşuları olan əzəmətli Türkiyə Dövlətinə qarşı vəqə olan bu arzuların qəbul ediləcəyinə inamımın tam olduğunu bilməyinizi və ehtiramlarınızı qəbul etməyinizi rica edirəm.

Azərbaycan Cümhuriyyəti hökuməti Xarici İşlər Naziri
Məmməd Həsən Hacınski

B) Osmanlı nümayəndə heyətinin rəisi Xəlil bəyafəndi həzrətlərinə
N-13

Azərbaycan Milli Məclisi, məmləkətində zühdür edən quldur dəstələrinin cəzalandırılması və zərərsizləşdirilməsi üçün, Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətinə yardım olaraq Osmanlı hərbi qüvvələrinin cəlb edilməsini xahiş etməyi qərara almışdır.

Bu qərarı vacib qılan şərtlər Azərbaycan hökuməti Xarici İşlər Naziri Məmməd Həsən Hacınski həzrətlərinin, şəxsiniz vasitəsi ilə Osmanlı hökumətinə müraciətində təfəsilatı ilə izah edilmişdir.

Azərbaycan əhalisini təmsil edən Milli Məclisin, ümumxalq arzusuna tərcüman olaraq aldığı qərar barəsindəki bu xahişin Osmanlı hökuməti tərəfindən qəbul ediləcəyinə qüvvətli ümid bəsləyərək, müraciətimizin Babı-Aliyə çatdırılması üçün vasitəçi olmağınızı rica və ehtiramlarımı ərz edirəm.

**Azərbaycan Milli Məclisinin sədri
Rəsulzadə Məmməd Əmin**

Mənbə: Dr.Mustafa Görüryılmaz. Türk Qafqaz İslam Ordusu və ermənilər (1918)
“Qismət”, Bakı, 2008, səh. 357-363.

İstanbulda keçirilən Sülh konfransında iştirak etmək üçün Azərbaycan nümayəndə heyətinə M. Ə. Rəsulzadəyə, X. Xasməmmədova və A. Səfikürdskiyə Azərbaycan hökuməti tərəfindən verilmiş etimadnamə
(17 iyun 1918-ci il)

17 iyun 1918-ci il

Azərbaycan Məclisi-Millisi rəisi Rəsulzadə Məmmədamin bəy əfəndi təhdi-rəyasətində ədliyyə naziri Xəlil bəy Xasməmmədov əfəndi ilə Məclisi-Milli əzasından Aslan bəy Səfikürdski əfəndilərdən mütəşəkkil heyəti-mütəxəsənin dövləti-əliyyəyi Osmanıyyə ilə müttəfiqləri bulunan Almaniya, Avstriya, Bolqariya dövlətləri və Qafqaziya cümhuriyyətlərindən Şimali Qafqaz Cəbaliyyun ittihadı, Gürcüstan və Ermənistan hökumətlərinin iştirakı ilə İstanbulda iniqad edəcək konfransa iştirak və dövl müşarilehlə hər növ müahidati-səyaəiyyə, müqavilati-əskəriyyə, maliyyə və iqtisadiyyə əqd və imzası üçün Azərbaycan hökuməti tərəfindən məmur ediddiklərinə mübin etimadnamədir.

Azərbaycan Rəisi-Vükalası Fətəli Xan Xoyski
Azərbaycan Xariciyyə naziri Məmmədhasən Hacinski
Gəncə, 17 Həziran iyun 1224 (1918), nömrü 145.
ARDA, F. 970, siy. 1, iş 138, vər 4. Əsli.

**Сообщение председателя Совета Министров Ф. Х. Хойского председателю
азербайджанской делегации в Стамбуле М. Э. Расулзаде о делегировании в Турцию
с чрезвычайными полномочиями А. М. Топчибашева
(23 августа 1918 г.)**

Гянджа 23 августа 1918 г.

Постановлением правительства от 20 августа сего 1918 г. член правительства Азербайджанской Республики министр Али Мардан бек Топчибашев делегирован к Императорскому Оттоманскому правительству с чрезвычайными полномочиями по всем вопросам, касающимся интересов Азербайджанской Республики. Посему правительство постановило сообщить председательствуемой Вами делегации в дальнейшем действовать в контакте с Али Мардан беком Топчибашевым, который в случае начала международной конференции вправе присутствовать на ней в качестве полноправного члена Азербайджанской мирной делегации.

Председатель Совета Министров Ф.Х. Хойский
Управляющий делами правительства Р. Хойский

ГААР, ф. 970, оп. 1, д. 138, л. 2. Подлинник.***

**Постановление Совета Министров о назначении поверенных по делам
Азербайджанской Республики в Германию, Украину, Иран и Армению
(12 сентября 1918 г.)**

12 сентября 1918 г.

Назначить поверенных по делам Азербайджанской Республики в Германию, Украину, Персию и Армению.

Азербайджан. 1918. 12 октября. № 9.

**Постановление Совета Министров об учреждении дипломатического
представительства при Крымском краевом правительстве
(23 октября 1918 г.)**

23 октября 1918 г.

Поручить министру иностранных дел учредить при Крымском правительстве дипломатическое представительство.

Собрание узаконений и распоряжений Правительства Азербайджанской Республики. 1920. № 4.

Ст. 267. С. 87.

**Paris Sülh konfransında iştirak etmək üçün Azərbaycan
nümayəndə heyətinə verilmiş etimadnamə
(4 yanvar 1919-cu il)**

4 yanvar 1919-cu il

Azərbaycan hökuməti Cümhuriyyəsi Məclisi Məbusanının rəyi və qərarına bənaən Azərbaycan hökuməti Cümhuriyyəsi tərəfindən hərbi-ümuminin nəhayətindən dövlət və millətlərin nümayəndələrindən təşəkkül edəcək Sülhü-ümumi konqresində Azərbaycan mütəmadi sifətiylə bulunmaq və yaxud millət və dövlətlər nümayəndələrindən ibarət xüsusi surətdə iniqad edə biləcək beynəlmiləl məclislərə iştirak etmək müxtəlif dövlət və millətlərlə Azərbaycan naminə hər növ siyasi, iqtisadi və mali təəhhüdnamələr əqdinə səlahiyyətli olmaq üzrə Azərbaycan Məclisi Məbusan rəisi Əlimərdan bəy Topçubaşov rəyasəti ilə hökumət və Məclisi Məbusanzası Məhəmməd Həsən Hacinski, Məclisi Məbusan əzalarından Əhməd bəy Ağayev və Əkbərağa Şeyxülislamov həzrətlərindən ibarət bir heyətimürəxxisə təyin və ezam olunur. Məzkur heyətə Məclisi Məbusan əzasından Məhəmməd Məhərrəmov, Mir Yaqub Mir Mehdiyevlə "Azərbaycan" qəzetəsi mühərrirlərindən Ceyhun bəy Hacıbəyov cənabları müşavir olmaq üzrə təyin olundular. Əşbu qərarı məbna şəhadətnamə təstir olundu.

Azərbaycan Cümhuriyyəsi hökuməti heyəti-vükəla rəisi: Xariciyyə naziri: Fətəli Xan Xoyski
Əslinə əta yoxdur Əsli yetişi: M. Məhərrəmov

Siyasi Sənədlər Arxivi, fond. 277, siyahı. 2, iş 22, səh. 18.

**Временный наказ канцелярии Министерства иностранных дел
(9 июля 1919 г.)**

9 июля 1919 г.

Во главе канцелярии Министерства иностранных дел стоит директор ее, в руках коего находится управление всеми отделами канцелярии и внутренний распорядок.

Непосредственным помощником и заместителем директора канцелярии является вицедиректор, на обязанности коего лежит заведование всей текущей перепиской канцелярии недипломатического характера.

На обязанности секретаря лежит заведование дипломатическим отделением и личной перепиской министра.

Канцелярия министерства состоит из трех отделений, а именно: 1. дипломатического, 2. общих дел, и 3. хозяйственного.

При канцелярии состоят: драгоман, обслуживающий все отделения канцелярии, старший и младший чиновник особых поручений, исполняющие поручения г. министра, причем младший чиновник особых поручений ведает также приемом посетителей.

Регистратура и архив — общие для всех канцелярий.

Отделение общих дел вверяется делопроизводителю его, хозяйственный отдел - бухгалтеру и архив - архивариусу на правах начальников отделов, которые ведают не только всей текущей перепиской вверенных им отделов, но и являются ответственными за полноту информации директора канцелярии по всем вопросам, подлежащим ведению отделов.

1. Дипломатическое отделение

Отделением заведует секретарь министерства. При отделении состоят: делопроизводитель, 2 помощника делопроизводителя, переводчики с иностранных и тюркского языков, 3 ремингтонистки, в том числе одна иностранных языков, и один канцелярский служащий.

Ведению отдела подлежат переписка дипломатического характера, в также:

1) Составление по поручению г. министра протестов и нот, предъявляемых иностранным правительствам.

2) Составление ответных нот.

3) Составление формальных грамот и писем от имени правительства.

4) Дела о признании независимости Азербайджана и вопросы о территориальных границах.

5) Дела с признанием дипломатических представителей, генеральных консулов, вице-консулов и консульских агентств иностранных держав.

6) Защита интересов граждан республики за границей.

7) Поверка с подлинниками переводов разных актов и документов, писанных на иностранных и тюркском языках и наоборот.

8) Переписка секретного характера.

9) Шифр.

2. Отделение общих дел

Отдел вверяется делопроизводителю. При отделе состоят помощник делопроизводителя, 2 ремингтонистки и канцелярский служащий.

Ведению отдела подлежат:

1) Ведение переписки с центральными и местными учреждениями республик.

2) Оказание законного содействия просьбам иностранцев, пребывающих на территории республики.

3) Дела об юридических отношениях граждан республики за границей и иностранцев в пределах республики.

4) Разная переписка о гражданах республики, пребывающих за границей и об иностранцах, пребывающих на территории республики.

5) Удостоверение по требованию правительственных учреждений и просьбам частных лиц засвидетельствований посольств, миссий и консульств иностранных государств на документах и актах, которые предъявляются в присутственные места республики.

6) Удостоверение засвидетельствований присутственных мест республики на актах и документах, которые отправляются в установления иностранных государств.

7) Удостоверение засвидетельствований и подписей биржевых маклеров, нотариусов и других лиц, уполномоченных на то законом на переводах, сделанных с тюркского на другие языки и актах, подлежащих отправке в судебные и правительственные места иностранных государств.

8) Ведение дел о личном составе всех установлений министерства.

9) Ведение дел о законопроектах различных ведомств республики, препровождаемых для ознакомления.

10) Составление разных законопроектов по подведомственным министерству делам, а также справок и объяснений по ним.

11) Ведение нарядов: к руководству и по предметам общего характера.

Хозяйственное отделение

Отдел вверяется бухгалтеру. При отделе состоит помощник делопроизводителя.

В ведении начальника хозяйственного отдела находятся все курьеры канцелярии, швейцар и горничная. Ведению отдела подлежит:

- 1) Составление сметы расходов по министерству.
- 2) Заведование всем казенным имуществом министерства как в пределах республики, так и за границей.
- 3) Ведение бухгалтерских книг.
- 4) Производство всех расходов по министерству.
- 5) Экзекюторская часть.

Общая регистратура

Регистратура находится в ведении регистратора; при нем состоит его помощник.

Регистратор, кроме ведения входящего и исходящего журнала, ведает также экспедицией курьеров и на обязанности его лежит проверка разъездных книжек курьеров.

Архив

Архив министерстваверяется архивариусу, который занимается собиранием и приведением в систему всех актов, документов и бумаг, относящихся к Закавказью, а главным образом, к Азербайджану.

В архиве хранятся:

- 1) Акты и бумаги, относящиеся к важнейшим событиям политической жизни Азербайджана.
- 2) Дела, оконченные производством.
- 3) Шнуровые книги и документы всех установлений министерства. Канцелярские служащие, как-то: канцелярские чиновники и ремингтонистки разделяются для работ в отделах директором канцелярии соответственно количеству работ в том или ином отделении, а равно, в зависимости от интенсивности работ в отделении директором могут быть командированы к временному исполнению тех или иных обязанностей все чины канцелярии.

Вся получаемая министерством почта поступает в регистратуру, где вскрывается регистратором и заносится в реестр входящих бумаг, за исключением секретных пакетов и телеграмм, которые по получении немедленно подаются г. директору.

В неприсутственные дни для приема почты, а также экстренных работ устанавливается очередное дежурство канцелярских служащих по одному человеку из числа помощников делопроизводителей, канцелярских служителей и по одной ремингтонистке.

Телеграммы, получаемые в неприсутственные дни немедленно по их вступлении отсылаются на квартиру г. директору.

По записи поступающей почты в реестр входящих бумаг, регистратор всю почту подает вице-директору, причем последний по рассмотрении почты, распределяет ее по соответствующим от

делениям канцелярии и возвращает обратно в регистратуру для передачи в соответствующие отделения под расписки начальников отделений или их помощников.

По получении почты начальники отделений, ознакомившись с содержанием бумаг, отмечают на них номера дел, к коим они относятся и, в случае надобности, делают на них за своей подписью письменные справки. После того начальники отделений докладывают поступившую в их отделение переписку г. директору.

Исходящие бумаги составляются в соответствующих отделениях канцелярии по резолюциям и скрепляются начальниками соответствующих отделений, которые после того подают их на подпись г. директору или вице-директору, согласно резолюции г. директора.

Переписка дипломатического характера, а также все бумаги, идущие за подписью г. министра, скрепляются начальниками отделений и подписываются г. директором и г. министром. Бумаги, исходящие от министерства, подписываются г. директором или г. вице-директором и скрепляются г. делопроизводителем.

По записи исходящих бумаг в реестр и отправке их по принадлежности регистратор, отметив номера исходящих бумаг на отпусках, передает последние в соответствующие отделения под расписку.

Отпуски бумаг обязательно должны иметь скрепку.

Ведение приказов по Министерству иностранных дел, а также по канцелярии министерства временно возлагается на драгомана, у коего сосредоточиваются все сведения, подлежащие отдаче в приказах. На драгомана возлагается обязанность составлять черновые приказы по министерству и канцелярии министерства, начальники отделов должны следить за тем, чтобы драгоману своевременно передавались бы все сведения и распоряжения, подлежащие отдаче в приказах.

Приказы по министерству подписываются г. министром или за него г. товарищем министра. Приказы по канцелярии министерства подписываются г. директором канцелярии или за него г. вице-директором. Все черновые приказы скрепляются лицом, на обязанности коего лежит ведение их.

Посетителей в назначенные дни приема г. министром, его товарищем или директором, а также для выдачи справок из канцелярии часы, принимает младший чиновник особых поручений, который ведет список посетителей.

Посетители допускаются на прием к г. министру и его товарищу по докладу о них директору канцелярии.

Из чинов канцелярии, без особого вызова в кабинет г. министра являются с докладом: г. директор, вице-директор, секретарь и чиновники особых поручений.

Ежемесячно, не позже 5 числа каждого месяца, приказом по канцелярии, под председательством директора назначается комиссия, состоящая из председателя и двух членов для проверки правильности ведения бухгалтерии, причем о результатах этой проверки отдается в приказе по канцелярии министерства.

Смета расходов по министерству составляется бухгалтером и обсуждается в комиссии под председательством директора канцелярии.

Членами этой комиссии состоят: вице-директор, секретарь и бухгалтер.

Вице-директор канцелярии
ГААР, ф. 970, оп. 2, д. 80, л. 28-30. Заверенная копия.

**Отношение Министерства иностранных дел в Министерство торговли,
промышленности и продовольствия о вновь открытых в
Баку консульствах и консульских агентствах
(1 октября 1919 г.)**

1 октября 1919 г.

Министерство иностранных дел сообщает для сведения, что в настоящее время в г. Баку функционируют следующие новооткрытые консульства и консульские агентства:

1. Польское консульское агентство. Консульский агент Стефан Рьльский.
2. Литовское консульское агентство. Консульский агент В.И.Мицкевич.
3. Украинское вице-консульство. Вице-консул Голован.

Что же касается Закаспийского консульства в г. Баку, то оно в виду упразднения Закаспийского временного правительства слилось с представительством Добровольческой армии.

Секретарь

За делопроизводителя

ГААР, ф. 24, оп.1, д. 197, л.22. Заверенная копия.

**Телеграмма зам.дипломатического представителя Азербайджана в Грузии
Ф.Векилова министру иностранных дел Ф.Х.Хойскому
о признании союзными державами независимости Азербайджана и Грузии
(14 января 1920 г.)**

14 января 1920 г.

Сегодня Уордроп сообщил: "Лорд Керзон предложил Верховному Совету признать фактически независимость Грузии и Азербайджана. Предложение принято единогласно". Об этом лорд Керзон просил Уордропа официально сообщить правительствам Грузии и Азербайджана. Здесь большое ликование. Правительство принимает поздравления по поводу признания независимости. Сердечно поздравляю Вас и все наше правительство с величайшей радостью.

Подробности сообщу дополнительно.

**Зам.дипломатического представителя Векилов
Азербайджан. 1920. 14 января. №9.**

**Приказ Министерства иностранных дел о приведении в порядок
архивных документов и передаче их в архив министерства
(7 февраля 1920 г.)**

№94, 7 февраля 1920 г.

Отделам министерства: дипломатическому, информационному, хозяйственному, а также регистратуре предлагается к 1 марта с.г. привести в порядок все дела, относящиеся к 1918 и 1919 гг. для передачи их в архив министерства, для чего необходимо:

- 1) просмотреть эти дела и в случае, если окажется неисполненная переписка, срочно исполнить ее,
- 2) сшить дела и сделать надписи на обложках,
- 3) пронумеровать цветным карандашом страницы в деле; количество их отметить на папке. О способе и времени сдачи дел в архив будет сделано особое распоряжение. Общему отделению приступить немедленно к сдаче дел.

**Вице-директор канцелярии Сулькевич
ГААР, ф. 970, оп. 2, д. 86, л. 39. Заверенная копия.**

**Из приказа Министерства иностранных дел о
реорганизации структуры министерства
(3 апреля 1920 г.)**

№115, 3 апреля 1920 г.

§2. Канцелярия министерства расформировывается. Дипломатическое отделение ее реформируется в политический отдел министерства, совмещающий личную мою канцелярию.

Информационное отделение переименовывается в Информационное бюро и с драгоманатом придается к политическому отделу с непосредственным подчинением директору политического отдела. Отделение общих дел и хозяйственное отделение, реформированное в хозяйственную часть, а также архив и общая регистратура включаются в состав Департамента министерства.

Министр иностранных дел: Ф.Х.Хойский
ГААР, ф. 970, оп. 2, д. 86, л. 95. Заверенная копия.

**Закон Азербайджанской Республики об учреждении дипломатических
Миссий Азербайджанской Республики в Западной Европе, Америке,
Германии и Советской России и упразднении азербайджанской
делегации на Парижской мирной конференции
(22 апреля 1920 г.)**

22 апреля 1920 г.

1. Учредить с 1 апреля с.г. дипломатические миссии Азербайджанской Республики при правительствах Французской Республики, Его Величества Короля Великобритании, Швейцарской Республики, Его Величества Короля Италии, Северо-Американских Соединенных Штатов, Германии, Советской Республики и Польской Республики согласно прилагаемым временным штатам, составленным на 6 месяцев.

2. Упразднить по прибытии в Париж дипломатической миссии Азербайджанской Республики при правительстве Французской Республики, учрежденную постановлением правительства от 28 декабря 1918г., азербайджанскую делегацию на Парижской мирной конференции.

3. Ассигновать на содержание упомянутых восьми дипломатических миссий с 1 апреля с.г. на 6 месяцев сто восемнадцать тысяч триста двадцать (118.320) фунтов стерлингов.

**За председателя Парламента
старший товарищ Мамед Юсиф Джафаров**

ГААР, ф. 895, оп. 3, д. 314, л. 45. Копия.

Сведения об иностранных миссиях в Баку (1920 г.)

1920 г.

- Англия - вице-консул Гевельке (Кладбищенская 11, канцелярия Русско-Азиатского банка, тел.52-40).
- Армения - дипломатический представитель Г.А.Бекзаян (Телефонная, 5, тел.9-43).
- Бельгия - консул Айвазов (Горчаковская, 19, тел.3-67).
- Греция - консул Кусис (уг.Гоголевской и Молоканской, тел.3-72).
- Грузия - дипломатический представитель Н.С.Алшибая (Полицейская, 20, тел.7-09).
- Дания - консул Э.Ф.Биеринг (Биржевая, 32, "Электрическая Сила", тел.8-00).
- Италия - начальник военной миссии Энрико Инсом (Молоканская, 35, тел.9-70) и консул Л.Грикуров (Красноводская, 8, тел.32-50).
- Литва - консульский агент В.И.Мицкевич (Позеновская, 15, тел. 11-53).
- Персия - генеральный консул Саад-уль-Визиров (Губернская, уг.Спасской, тел.8-54).
- Польша - консульский агент С.Рыльский (Полицейская, 15, тел.95).
- Сев[еро]-Амер[иканские] Соед[иненные] Штаты - вице-консул Рандальт (Красноводская, 8, канцелярия — Гимназическая ул., дом Армянского человеколюбивого общества, тел.3-08).
- Украина - вице-консул Голован (Николаевская, дом Мирзабекова, Украинский национальный совет).
- Финляндия - консульский агент Вегелиус (Балаханы, контора Нобеля, тел. 10-93).
- Франция - консульский агент Емельянов (Водовозная, дом Митрофанова, тел. 10-45).
- Швейцария - консул Клоттю (Биржевая, 14, тел. 10-58).
- Швеция - консул Р.К.Ван-дер-Плуг (уг.Персидской и Губернской, тел.40-99).

Адрес-календарь Азербайджанской Республики на 1920 г.Баку, 1920, ч. 3. с. 6.

**Azərbaycan SSR İttifaq-Respublika Xalq Xarici İşlər
Komissarlığının təşkili haqqında Qanun
(8 mart 1944-cü il)**

SSRİ Ali Sovetinin “Müttəfiq respublikalara xarici münasibət sahəsində vəkalət vermək və bununla əlaqədar olaraq Xalq Xarici İşlər Komissarlığını Ümumittifaq Xalq Komissarlığından ittifaq-respublika xalq komissarlığına çevirmək haqqında” qəbul etdiyi qanuna uyğun olaraq Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Ali Soveti **QƏRARA ALIR:**

1. Azərbaycan SSR ittifaq-respublika Xalq Xarici İşlər Komissarlığı təşkil edilsin.

2. Azərbaycan SSR Konstitusiyasına aşağıdakı əlavələr edilsin:

a) Azərbaycan SSR Konstitusiyasına aşağıdakı məzmununda 16-a maddəsi əlavə edilsin:

“**MADDƏ 16-a.** Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının xarici dövlətlərlə bilavasitə əlaqəyə girib onlarla sazişlər bağlamaq və bir-birinə diplomatik və konsul nümayəndələri göndərmək hüququ vardır.”

b) Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 19-cu maddəsinə aşağıdakı məzmununda “ü” bəndi əlavə edilsin:

“ü) Azərbaycan SSR-in beynəlxalq münasibətlərdə nümayəndəliklərini təyin etmək”:

ğ) Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 33-cü maddəsinə aşağıdakı məzmununda “f” bəndi və “ğ” bəndi əlavə edilsin:

“f) Azərbaycan SSR xarici dövlətlərə diplomatik nümayəndələrini təyin edir və onları geri çağırır”:

“ğ) xarici dövlətlərin Azərbaycan SSR-dəki diplomatik nümayəndələrinin etimadnamə və övdətnamələrini qəbul edir”.

q) Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 46-cı maddəsinə aşağıdakı məzmununda “ə” bəndi əlavə edilsin:

“ə) müttəfiq respublikalarının xarici dövlətlərlə qarşılıqlı əlaqəsində SSR İttifaqının müəyyən etdiyi qaydanı əsas tutaraq, Azərbaycan SSR-in xarici dövlətlərlə əlaqə saxlamaq işlərinə rəhbərlik edir”:

ğ) Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 48-ci və 55-ci maddələrində, “Müdafiə” sözündən sonra “Xarici İşlər” sözləri yazılsın.

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri

M. B. Qasımov

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi

K. Fərəcova

Bakı şəhəri. 8 mart 1944-cü il

“Kommunist” qəzeti, 9 mart 1944-cü il.

**“Diplomatik əlaqələr haqqında” Vyana konvensiyasına qoşulmaq
barəsində Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarı
(21 iyul 1992-ci il)**

“Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında” Konstitusiyaya Aktına əsaslanaraq, diplomatik əlaqələrin Azərbaycan dövlətinin BMT Nizamnaməsində nəzərdə tutulmuş suveren hüquqlarının həyata keçirilməsinə və qorunmasına xidmət edəcəyini nəzərə alaraq Konvensiyanın təsdiqlənməsinin Azərbaycan Respublikası ilə digər dövlətlər arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsinə imkan yaradacağına əmin olaraq Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi qərara alır:

1. “Azərbaycan Respublikası “Diplomatik əlaqələr haqqında” 1961-ci il aprelin 18-də Vyanada Birləşmiş Millətlər Təşkilatının konfransında qəbul edilmiş Vyana Konvensiyasına qoşulsun.
2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə və Xarici İşlər Nazirliyinə tapşırılsın ki, Azərbaycan Respublikasının Konvensiyadan irəli gələn hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görsünlər.
3. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinə tapşırılsın ki, Azərbaycan Respublikasının göstərilən Konvensiyaya qoşulması haqqında təsdiqnaməni Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə göndərsin.

Bakı şəhəri, 21 iyul 1992-ci il

Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə (29 yanvar 2004-cü il)

*Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin
2004-cü il 29 yanvar tarixli 16 nömrəli Fərmanı ilə
təsdiq edilmişdir*

I. Ümumi müddəalar

1. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi (bundan sonra - Nazirlik) Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanıdır.

2. Nazirlik öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, habelə bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

3. Nazirlik öz fəaliyyətini bilavasitə və Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq təşkilatlar yanında nümayəndəlikləri (bundan sonra - xaricdəki nümayəndəliklər), habelə tabeliyində olan təşkilat və digər qurumlar vasitəsi ilə həyata keçirir.

4. Nazirlik müstəqil balansla, operativ idarəçilik hüququ ilə dövlət mülkiyyətində olan əmlaka, müvafiq bank hesablarına, üzərində Azərbaycan Respublikasının dövlət gerbinin təsviri və öz adı həkk olunmuş möhürə, müvafiq ştamlara və blanklara malikdir.

5. Nazirliyin fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.

6. Nazirlik Bakı şəhərində yerləşir.

II. NAZİRLİYİN ƏSAS VƏZİFƏLƏRİ

7. Nazirliyin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

7.1. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin konsepsiyası və əsas istiqamətləri üzrə təkliflərin hazırlanması və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilməsi;

7.2. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi;

7.3. xarici siyasət sahəsində dövlət orqanlarının razılaşdırılmış qarşılıqlı fəaliyyətinin təmin olunması barədə təkliflərin hazırlanması və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilməsi;

7.4. beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasına diplomatik üsul və vasitələrlə kömək göstərilməsi;

7.5. Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin, təhlükəsizliyinin, ərazi bütövlüyünün və sərhədlərinin toxunulmazlığının, onun siyasi, iqtisadi və digər maraqlarının diplomatik üsul və vasitələrlə təmin edilməsi;

7.6. Azərbaycan Respublikasının, onun vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin xaricdə hüquq və maraqlarının müdafiə edilməsi;

7.7. Azərbaycan Respublikasının digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla diplomatik və konsul əlaqələrinin təmin edilməsi;

7.8. Azərbaycan Respublikası dövlət protokolunun təmin edilməsi;

7.9. Azərbaycan Respublikasının digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərində vahid siyasi xəttinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi məqsədi ilə digər icra hakimiyyəti orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi;

7.9-1. öz fəaliyyəti haqqında əhalinin məlumatlandırılmasının, internet saytının yaradılmasının, malik olduğu və siyahısı qanunvericiliklə müəyyən olunmuş açıqlanmalı olan ictimai informasiyanın həmin saytda yerləşdirilməsinin və bu informasiyanın daimi yeniləşdirilməsinin təmin edilməsi;

7.10. Azərbaycan Respublikasının və onun ayrı-ayrı dövlət orqanlarının beynəlxalq siyasi, iqtisadi, elmi-texniki, mədəni, humanitar münasibətlərinin əlaqələndirilməsi və diplomatik təminatı.

III. NAZİRLİYİN FUNKSİYALARI

8. Nazirlik bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrə uyğun olaraq aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir:

8.1. Azərbaycan Respublikasını digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərdə təmsil edir;

8.2. Azərbaycan Respublikasının diplomatik xidmət orqanlarının vahid sistemində rəhbərlik edir;

8.3. Azərbaycan Respublikasının xarici və daxili siyasəti, ölkənin iqtisadi, sosial və mədəni həyatı haqqında informasiyanın Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəlikləri vasitəsilə xaricdə yayılmasını təmin edir;

8.4. ikitərəfli, çoxtərəfli və beynəlxalq problemlərin bütün kompleksi üzrə məlumatların araşdırılması əsasında Azərbaycan Respublikasının xarici dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla münasibətləri məsələləri barədə təkliflər hazırlayır və müəyyən olunmuş qaydada Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir;

8.5. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin layihələrini hazırlayır, müqavilələrin bağlanması, icrası, ləğv edilməsi və qüvvəsinin dayandırılması barədə təkliflər hazırlayır və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 19 yanvar tarixli 373 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin bağlanması və ya ləğv edilməsi haqqında təkliflərin mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və dövlətə məxsus müəssisələr tərəfindən verilməsi Qaydaları”na uyğun baxılmaq üçün təqdim edir;

8.5–1. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin bağlanması və ya ləğv edilməsi haqqında təkliflərə və həmin müqavilələrin mətnlərinə dair rəy verir, dövlət dilinə tərcümə edilmiş mətnin xarici dildə olan mətnə uyğunluğunu təsdiq edir;

8.6. Azərbaycan Respublikasının digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla danışıqların aparılmasını təşkil edir;

8.7. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin icrası üzərində ümumi müşahidəni həyata keçirir, milli qanunvericiliyin Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hüquq öhdəliklərinə uyğunlaşdırılması haqqında təkliflərin hazırlanmasında iştirak edir;

8.8. Azərbaycan Respublikasının digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla iqtisadi, sosial, elmi-texniki, mədəni və başqa sahələrdə əməkdaşlığının inkişafına kömək göstərir;

8.8-1. *aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycan mədəniyyətinin təqdim edilməsini və təşviqini təmin edən tədbirlər görür;*

8.8-2. *aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə xarici dövlətlərin mədəniyyət tədbirlərinin keçirilməsinə dəstəyin göstərilməsini və xarici dövlətlərdə Azərbaycan mədəniyyəti tədbirlərinin keçirilməsini təmin edir;*

8.8-3. *Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birlikdə xarici dövlətlərdə Azərbaycan mədəniyyət mərkəzlərinin inkişafını təmin edir və fəaliyyətini əlaqələndirir;*

8.9. beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının səylərini diplomatik vasitələrlə həyata keçirir;

8.10. beynəlxalq təşkilatların, konfransların, forumların fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının iştirakını təmin edir, beynəlxalq birliyin üzvü kimi Azərbaycan Respublikasının qlobal və regional beynəlxalq problemlərin həllində rolunun yüksəldilməsinə səy göstərir;

8.11. beynəlxalq konfransların, toplantıların və digər dövlət səviyyəli tədbirlərin və mərasimlərin təşkilində iştirak edir;

8.12. yüksək dövlət və hökumət səviyyələrində dövlətlərarası mübadilələrin protokol təminatını həyata keçirir;

8.13. dövlət hakimiyyəti orqanlarının xarici siyasi fəaliyyətinin ayrı-ayrı istiqamətləri barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verir;

8.14. Azərbaycan Respublikasında xarici dövlətlərin diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyətinə kömək göstərir, öz səlahiyyətləri çərçivəsində onlara xidmət göstərən təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət edir;

8.14-1. Xarici ölkələrin Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəlik və konsulluqlarının, habelə beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin əməkdaşlarının, inzibati-texniki xidmət heyətinə daxil olan şəxslərin və onların ailə üzvlərinin, həmçinin Azərbaycan Respublikasına diplomatik missiya ilə və ya Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə nəzərdə tutulmuş hallarda xüsusi missiya ilə səfər edən əcnəbilərin qeydiyyatını aparır;

8.15. Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanlarını və kütləvi informasiya vasitələrini Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq vəziyyəti və xarici siyasəti haqqında məlumatlandırır;

8.16. xarici siyasət və beynəlxalq münasibətlər, habelə diplomatik xidmət haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsinə dair təklifləri müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir;

8.17. diplomatik və konsul imtiyaz və immunitetlərinə riayət olunması üzərində nəzarəti həyata keçirir;

8.18. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin parlamentlərarası və digər xarici əlaqələrinin həyata keçirilməsinə kömək edir;

8.19. dövlət orqanlarına Azərbaycan Respublikasında akkreditə olunan xarici dövlətlərin diplomatik və konsul nümayəndəlikləri ilə əlaqələrində yardım göstərir;

8.20. dövlət orqanlarının xarici dövlətlərin dövlət orqanları və vəzifəli şəxsləri ilə, beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrinə yardım edir;

8.21. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrin qeydiyyatı, uçotu və saxlanması vahid dövlət sisteminin fəaliyyətini və onların məcmuəsinin nəşr olunmasını təmin edir;

8.22. Azərbaycan Respublikasının bağladığı beynəlxalq müqavilələrin depozitarisi funksiyalarını həyata keçirir, beynəlxalq müqavilələrin əsl nüsxələrinin (təsdiq edilmiş nüsxələrinin, rəsmi tərcümələrinin) saxlanılmasını, Nazirlikdə saxlananda olan sənədlərin uçotunu və istifadəsini təmin edir;

8.23. Nazirliyin mərkəzi aparatının, xaricdəki nümayəndəliklərin, tabeliyində olan təşkilatların kadr təminatını öz səlahiyyətləri çərçivəsində həyata keçirir, diplomatik xidmət kadrlarının hazırlanması və əlavə təhsilini təşkil edir;

8.24. Azərbaycan Respublikasının ərazisində və xaricdə konsul işini təşkil edir;

8.25. xaricdə yaşayan həmvətənlərlə əlaqələrin və əməkdaşlığın inkişafına yardım göstərir;

8.26. müəyyən edilmiş qaydada pasport-viza sənədlərini rəsmiləşdirir;

8.27. müəyyən edilmiş qaydada diplomatik-kuryer rabitəsini həyata keçirir;

8.28. öz səlahiyyətləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı məsələlərinin baxılmasında iştirak edir;

8.29. Azərbaycan Respublikasının xarici dövlətlərdəki səfirlərinin və konsullarının və Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq təşkilatlardakı nümayəndələrinin təyin olunması və geri çağırılması, dövlət və hökumət nümayəndə heyətlərinin tərkibi barədə təklifləri müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir;

8.30. Fövqəladə və Səlahiyyətli Səfir, 1-ci və 2-ci dərəcəli Fövqəladə və Səlahiyyətli Elçi diplomatik rütbələrinin verilməsinə dair təklifləri Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir;

8.31. öz səlahiyyətləri daxilində diplomatik rütbələrin verilməsi qaydalarını müəyyən edir;

8.32. müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının ərazisində və xaricdə tabeliyində olan təşkilatların, xaricdəki nümayəndəliklərin binalarının əsaslı tikintisini və yenidən qurulmasını həyata keçirir, ayrılmış vəsait hüdudlarında xaricdəki nümayəndəliklərin mərkəzləşdirilmiş maliyyələşdirilməsini, maddi-texniki təminatını həyata keçirir;

8.33. xaricdəki nümayəndəliklərin və Nazirliyin sistemində daxil olan təşkilatların fəaliyyəti üçün zəruri şəraiti təmin edir, onların fəaliyyəti ilə əlaqədar təşkilati, maliyyə və digər məsələlər üzrə təklifləri müəyyən edilmiş qaydada hazırlayır;

8.34. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə Nazirliyə həvalə olunmuş digər funksiyaları yerinə yetirir.

IV. NAZİRLİYİN HÜQUQLARI

9. Nazirlik öz vəzifə və funksiyalarını həyata keçirmək üçün aşağıdakı hüquqlara malikdir:

9.1. səlahiyyətləri daxilində mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarından, bələdiyyə orqanlarından, fiziki və hüquqi şəxslərdən müəyyən olunmuş qaydada arayış və məlumatlar tələb etmək;

~~9.2. Azərbaycan Respublikasının idarələrarası beynəlxalq müqavilələrinin layihələrinin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və beynəlxalq hüquqi normalara, habelə Azərbaycan Respublikasının mənafələrinə uyğunluğuna nəzarəti həyata keçirmək;~~

9.3. səlahiyyətləri daxilində Azərbaycan Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, bələdiyyə orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər üçün icrası məcburi olan qərarlar qəbul etmək;

~~9.3.1. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş müvafiq inzibati xətlər haqqında işlərə baxmaq;~~

9.4. öz vəzifələrini yerinə yetirmək məqsədi ilə qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada tabeliyində müvafiq qurumlar yaratmaq, yenidən təşkil etmək və ləğv etmək;

9.5. xarici əlaqələr sahəsində problemlərin öyrənilməsi və həll edilməsi üçün məsləhətləşmələr aparmaq məqsədi ilə dövlət orqanları, idarə, təşkilat və müəssisələrindən mütəxəssisləri, o cümlədən xarici alim və mütəxəssisləri və beynəlxalq və xarici elmi tədqiqat və başqa müəssisələri cəlb etmək;

9.6. zəruri hallarda dövlət orqanları, idarə, təşkilat və müəssisələrin iştirakı ilə Nazirliyin səlahiyyətlərinə aid məsələlərlə əlaqədar işçi qruplar yaratmaq, habelə müşavirələr keçirmək;

9.7. səlahiyyətləri daxilində müəyyən olunmuş qaydada normativ hüquqi aktlar qəbul etmək;

9.8. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövrü mətbuat orqanı təsis etmək, xüsusi bülletenlər və digər məcmuələr buraxmaq;

9.9. ixtisasartırma və tədris kursları təşkil etmək;

9.10. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

V. NAZİRLİYİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİLİ

10. Nazirliyin fəaliyyətinə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin olunan və vəzifədən azad edilən nazir rəhbərlik edir.

11. Nazir Nazirliyə həvalə edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi və onun funksiyalarının həyata keçirilməsi üçün şəxsən məsuliyyət daşıyır.

11-1. Nazirliyin strukturu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən müəyyən edilir. Nazirliyin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların (hüquqi şəxslərin, təşkilatların və sair) siyahısını Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti təsdiq edir.

12. Nazirin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin olunan və vəzifədən azad edilən müavinləri vardır.

13. Nazir:

13.1. Nazirliyin fəaliyyətini təşkil edir və ona rəhbərlik edir;

13.2. nazirin müavinləri arasında vəzifə bölgüsünü aparır;

13.3. müəyyən edilmiş struktur, əməkhaqqı fondu və işçilərin say həddi daxilində Nazirliyin aparatının, yerli və digər qurumlarının strukturunu, ştat cədvəlini və ayrılmış büdcə təxsisatı daxilində onların xərclər smetasını təsdiq edir;

13.4. Nazirliyin aparatının struktur bölmələrinin və tabeliyində olan qurumların əsasnamələrini təsdiq edir, tabeliyində olan hüquqi şəxslərin nizamnamələrini isə təsdiq edilməsi üçün müəyyən olunmuş qaydada təqdim edir;

13.5. öz səlahiyyətləri daxilində Nazirliyin mərkəzi aparatının və tabeliyində olan qurumların fəaliyyətinə dair icrası məcburi olan əmrlər, sərəncamlar, göstərişlər verir, onların icrasına nəzarət edir;

13.6. ikitərəfli və çoxtərəfli danışıqlarda Azərbaycan Respublikasını təmsil edir, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrini imzalayır;

13.7. Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları, xarici dövlətlərin dövlət hakimiyyəti orqanları, habelə beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı münasibətlərdə Nazirliyi təmsil edir;

13.7-1 Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla Nazirliyin idarə rəislərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edir;

13.8. müəyyən edilmiş qaydada Nazirliyin mərkəzi aparatının və xaricdəki nümayəndəliklərin işçilərini, habelə Nazirlik sisteminin digər işçilərini öz səlahiyyətləri çərçivəsində vəzifəyə təyin edir və vəzifədən azad edir;

13.9. öz səlahiyyətləri daxilində diplomatik rütbələr verir;

13.10. (Çıxarılıb)

13.11. müəyyən edilmiş qaydada xaricdəki nümayəndəliklərin əməkdaşlarının rotasiyasını həyata keçirir;

13.12. xaricdəki nümayəndəliklərin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin kompleks təftişinin qrafikini təsdiq edir;

13.13. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

14. Nazirlikdə nazirdən (Kollegiya sədri), onun müavinlərindən, habelə Nazirliyin digər rəhbər işçilərindən ibarət Kollegiya yaradılır.

15. Kollegiya üzvlərinin sayı və şəxsi tərkibi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilir.

16. Nazirliyin Kollegiyası öz iclaslarında Nazirliyin fəaliyyəti ilə bağlı məsələləri müzakirə edir və onlar haqqında müvafiq qərarlar qəbul edir.

17. Kollegiyanın iclasları Kollegiya üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

18. Kollegiyanın qərarları onun üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Kollegiyanın qərarları protokollarla rəsmiləşdirilir və bir qayda olaraq, nazirin əmrləri ilə həyata keçirilir.

19. Zəruri hallarda, Kollegiyanın iclaslarında iştirak etmək üçün müzakirə olunan məsələlərlə bilavasitə əlaqəli olan icra hakimiyyəti orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların nümayəndələri dəvət edilə bilər.

20. Nazirlikdə attestasiya komissiyası yaradılır.

Attestasiya komissiyası Nazirliyin aparatının, xaricdəki nümayəndəliklərin kadr təminatını, diplomatik xidmət kadrlarının hazırlanması və əlavə təhsili məsələlərini müzakirə edir.

21. Nazirlikdə xarici siyasət məsələləri üzrə elmi əsaslandırılmış təkliflərin hazırlanması üçün elmi məsləhət, metodiki və ekspert şuraları yaradıla bilər.

Şuraların tərkibi və əsasnamələri nazir tərəfindən təsdiq edilir.

Şuraların fəaliyyətinin təşkilatı-texniki təminatını Nazirliyin mərkəzi aparatı həyata keçirir.

**Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar
Respublikasındakı İdarəsinin yaradılması haqqında Azərbaycan
Respublikası Prezidentinin Fərmanı
(31 oktyabr 2005-ci il)**

Azərbaycan Respublikasının vahid xarici siyasət xəttinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə və Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar iştirakını nəzərə alaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsi yaradılsın.

2. "Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsi haqqında Əsasnamə" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

3.1. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsinin fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar 2005-ci il üçün dövlət büdcəsindən və 2006-cı il və növbəti illər üçün dövlət büdcəsi layihələrində vəsaitin ayrılmasını nəzərdə tutsun;

3.2. bu Fərmanın icrasını təmin etmək üçün digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinə tapşırılsın ki, bu Fərmanın icrasını təmin etmək üçün zəruri olan məsələləri həll etsin.

5. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsinin inzibati bina ilə təmin edilməsi üçün zəruri olan tədbirləri görsün və bu Fərmanın icrasını təmin etmək üçün digər məsələləri həll etsin.

6. Bu Fərman dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 oktyabr 2005-ci il

N 307

**Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar
Respublikasındakı İdarəsi haqqında Əsasnamə
(31 oktyabr 2005-ci il)**

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2005-ci il 31 oktyabr tarixli 307 nömrəli Fərmanı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsi (bundan sonra - İdarə) Azərbaycan Respublikasının həmsərhəd və digər dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni münasibətlərinin genişlənməsini və Naxçıvan Muxtar Respublikasının bu münasibətlərdə iştirakını nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının vahid xarici siyasət xəttinin həyata keçirilməsini və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin (bundan sonra - Nazirlik) müvafiq vəzifə və funksiyalarının Naxçıvan Muxtar Respublikasında fasiləsiz və ardıcıl həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə yaradılmışdır.

2. İdarə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu və Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnaməni, Nazirliyin normativ hüquqi aktlarını, habelə bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

3. İdarə Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları, yerli icra hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələri, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərlə və yaşayan fiziki şəxslərlə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici dövlətlərin konsulluqları, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəlikləri (bundan sonra - xarici nümayəndəliklər) ilə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətini həyata keçirir.

4. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iştirakı Nazirlik ilə razılaşdırmaqla və əlaqələndirməklə, zəruri hallarda isə İdarənin və (və ya) Nazirliyin digər struktur bölməsinin iştirakı ilə həyata keçirilir.

5. İdarənin yerləşdiyi binanın üzərində və onun ərazisində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı qaldırılır, Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və Azərbaycan dilində "Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsi" yazısı olan lövhə vurulur.

6. İdarə qanunvericiliyə müvafiq olaraq sərəncamında olan dövlət əmlakına, bank və xəzinə hesablarına, Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və öz adı həkk olunmuş möhürə, müvafiq ştamlara və blanklara malikdir.

7. İdarənin fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.

8. İdarə Naxçıvan şəhərində yerləşir.

11. İDARƏNİN ƏSAS VƏZİFƏLƏRİ

9. İdarənin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

9.1. Azərbaycan Respublikasının vahid xarici siyasi xəttinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında həyata keçirilməsini səlahiyyətləri daxilində təmin etmək;

9.2. Azərbaycan Respublikasının vahid xarici siyasi xəttinin Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə bağlı Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində iştirak etdikdə, həyata keçirilməsini təmin etmək və bu məqsədlə Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq dövlət orqanlarının fəaliyyətini istiqamətləndirmək, əlaqələndirmək və müvafiq münasibətlərdə bilavasitə iştirak etmək;

9.3. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə bağlı xarici dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişafına kömək göstərmək;

9.4. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində müvafiq saziş layihələrinin hazırlanmasında, danışıqların hazırlanmasında və (və ya) aparılmasında iştirak etmək və kömək göstərmək, bu zaman Azərbaycan Respublikasının mənafelərinə, habelə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və beynəlxalq hüquq normalarına riayət edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək;

9.5. Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xarici əmək miqrasiyası və Naxçıvan Muxtar Respublikasında xarici işçi qüvvəsinin istifadəsi ilə bağlı Nazirliyin səlahiyyətinə aid edilmiş məsələlərin həllində qanunvericiliyə müvafiq olaraq iştirak etmək;

9.6. Azərbaycan Respublikasının dövlət protokolunu Naxçıvan Muxtar Respublikasında təmin etmək;

9.7. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində iştirakı ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanlarının razılaşdırılmış fəaliyyətinin təmin edilməsində iştirak etmək və Nazirliklə qarşılıqlı əlaqələrini təmin etmək;

9.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri həyata keçirmək.

III. İDARƏNİN ƏSAS FUNKSİYALARI

10. İdarə bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrə uyğun olaraq aşağıdakı funksiyaları həyata keçirir:

10.1. Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklərlə münasibətlərdə Nazirliyi təmsil edir;

10.2. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklərin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyindən, eləcə də Azərbaycan Respublikasının və xarici dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların iştirak etdikləri beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn vəzifələrinin tam həcmdə yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görür;

10.3. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə xarici dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar arasında sazişlərin bağlanması, icrası, ləğv edilməsi və qüvvəsinin dayandırılması barədə təkliflər hazırlayır və müəyyən olunmuş qaydada Nazirliyə təqdim edir;

10.4. Azərbaycan Respublikasının xarici və daxili siyasəti, tarixi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatı haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəlikləri rəsmi məlumatlandırır;

10.5. Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarını və bələdiyyələrini, həmçinin kütləvi informasiya vasitələrini Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq vəziyyəti və xarici siyasəti haqqında məlumatlandırır.

10.6. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində xarici dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlər sahəsində Nazirlik ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında əlaqələndirmənin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər verir və Nazirlik tərəfindən müəyyən edilmiş tədbirlərin həyata keçirilməsində iştirak edir;

10.7. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirliklə razılaşdırmaqla xarici dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla Nazirliyin iştirakı ilə danışıqların aparılmasını təşkil edir;

10.8. Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilən beynəlxalq xarakterli tədbirlərin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak edir və müvafiq işlərin aparılmasını əlaqələndirir;

10.9. Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklərin fəaliyyətinə kömək göstərir, öz səlahiyyətləri daxilində onlara xidmət göstərən təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət edir;

10.10. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklər, beynəlxalq təşkilatlar,

xarici dövlətlərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələri ilə əlaqələrinin yaradılmasında və həyata keçirilməsində kömək göstərir;

10.11. Azərbaycan Respublikasındakı xarici nümayəndəliklərin Naxçıvan Muxtar Respublikasında öz funksiya və vəzifələrinin yerinə yetirilməsində kömək göstərir;

10.12. Naxçıvan Muxtar Respublikasında diplomatik və konsul imtiyaz və immunitetlərinə riayət olunması üzərində nəzarəti həyata keçirir;

10.13. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada müxtəlif kateqoriyalı vizalar verir və konsul leqallaşdırmasını həyata keçirir;

10.14. öz səlahiyyətləri daxilində müəyyən edilmiş qaydada notariat əməliyyatları həyata keçirir;

10.15. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Nazirliyi məlumatlandırmaqla xidməti pasportlar verir və Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq diplomatik pasportların verilməsi üçün Nazirlik qarşısında vəsatət qaldırır;

10.16. Naxçıvan Muxtar Respublikasında olan hüquqi şəxslərin dəvəti ilə Azərbaycan Respublikasına gələcək əcnəbilərə viza verilməsi barədə Nazirlik ilə razılaşdırmaqla konsulluqlara tapşırıq verir;

10.17. Azərbaycan Respublikasının fiziki və hüquqi şəxslərinin qanuni mənafeələrinin müdafiəsi üçün Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklər qarşısında məsələ qaldırır;

10.18. Azərbaycan Respublikasının xarici dövlətlərlə mülki, cinayət və digər məsələlər üzrə işlərə dair qarşılıqlı hüquqi yardımın Naxçıvan Muxtar Respublikasında göstərilməsi ilə əlaqədar Nazirliyin səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərin həllində iştirak edir və kömək göstərir;

10.19. Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici nümayəndəliklərin əməkdaşlarının və onlarla birlikdə yaşayan ailə üzvlərinin qeydiyyatını aparır;

10.20. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında konsulluq xidmətlərini həyata keçirir;

10.21. qanunvericilikdə müəyyən edilmiş digər funksiyaları yerinə yetirir.

IV. İDARƏNİN HÜQUQLARI

11. İdarə öz vəzifələrini və funksiyalarını həyata keçirmək üçün aşağıdakı hüquqlara malikdir:

11.1. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində münasibətlərin yaradılması, danışıqların hazırlanması və (və ya) aparılması barədə Nazirliyi məlumatlandırmaq, müvafiq işlərin aparılmasında, habelə saziş layihələrinin hazırlanmasında iştirak etmək, onların Azərbaycan Respublikasının mənafeələrinə, habelə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olması üzərində nəzarəti həyata keçirmək;

11.2. öz səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərlə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarından, habelə yerli icra hakimiyyəti orqanlarından və bələdiyyələrindən, fiziki və hüquqi şəxslərdən müəyyən edilmiş qaydada arayışlar və məlumatlar almaq;

11.3. öz səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərlə əlaqədar zəruri işçi qrupları yaratmaq, habelə müşavirələr keçirmək;

11.4. öz səlahiyyətləri daxilində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bülletenlər və digər məcmuələr buraxmaq;

11.5. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

V. İDARƏNİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİLİ

12. İdarənin fəaliyyətinə rəhbərliyi Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin təqdimatı ilə Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri tərəfindən vəzifəyə təyin edilən və vəzifədən azad edilən İdarənin rəhbəri həyata keçirir.

13. İdarənin rəhbəri İdarəyə həvalə edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi və onun funksiyalarının həyata keçirilməsi üçün şəxsən məsuliyyət daşıyır.

14. İdarənin rəhbərinin Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri tərəfindən vəzifəyə təyin edilən və vəzifədən azad edilən bir müavini vardır.

15. İdarənin rəhbəri:

15.1. İdarənin fəaliyyətini təşkil edir və ona rəhbərlik edir;

15.2. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni məsələlərlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda, qaydada və səlahiyyətlər daxilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının səlahiyyətli orqanlarının müvafiq münasibətlərinin yaradılmasında, danışıqlarının hazırlanmasında və (və ya) aparılmasında bilavasitə iştirak edir və Nazirliyi təmsil edir;

15.3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanları, habelə xarici nümayəndəliklər ilə qarşılıqlı münasibətlərdə Nazirliyi təmsil edir.

15.4. İdarənin strukturu, işçilərinin say həddi və xərclər smetası barədə təklifləri hazırlayıb Nazirliyə təqdim edir;

15.5. öz səlahiyyətləri daxilində İdarənin fəaliyyətinə dair icrası məcbur olan əmrlər, sərəncamlar, göstərişlər verir;

15.6. öz səlahiyyətləri daxilində İdarədə normativ hüquqi aktların icrasını təşkil edir və onların yerinə yetirilməsi üzərində nəzarəti həyata keçirir.

16. İdarənin rəhbəri olmadıqda və ya vəzifələrini icra edə bilmədikdə, onu İdarənin rəhbərinin müavini Nazirliyi məlumatlandırmaqla əvəz edir.

17. İdarənin strukturu, işçilərinin say həddi və xərclər smetası Nazirliyin strukturu, işçilərinin say həddi və xərclər smetası daxilində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada təsdiq edilir. İdarədə diplomatik xidmət

keçmə Azərbaycan Respublikasının dövlət qulluğu və diplomatik xidmət haqqında qanunvericiliyinə müvafiq olaraq həyata keçirilir. İdarədə qulluqla bağlı məsələlər Nazirlik tərəfindən həll edilir.

18. İdarənin işi Nazirliklə əlaqələndirməklə, Nazirliyin tapşırıqları nəzərə alınmaqla tərtib olunan illik plan üzrə təşkil olunur. İdarənin illik planı müəyyən edilmiş qaydada Nazirlik tərəfindən təsdiq olunur.

**Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanları əməkdaşlarının
peşə bayramı gününün təsis edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
(24 avqust 2007-ci il)**

Müsəlman dünyasında ilk Demokratik Respublikanın yaradılmasında və müasir dövrdə müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması prosesində milli diplomatiyanın rolunu nəzərə alaraq və 1919-cu il iyul ayının 9-da Azərbaycan Cümhuriyyəti Xarici İşlər Nazirliyinin katibliyinə dair müvəqqəti təlimatın qəbul edildiyini əsas tutaraq **qərara alıram:**

1. Hər il 9 iyul Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı kimi qeyd edilsin.

2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 avqust 2007-ci il

№ 2356

**“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)”
Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə
(29 mart 2019)**

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il
29 mart tarixli 1533-VQD nömrəli Qanunu ilə
təsdiq edilmişdir

Maddə 1. Təltif edilən şəxslər

“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə Azərbaycan Respublikasının diplomatik xidmət orqanlarında vəzifələrini nümunəvi yerinə yetirən, diplomatik xidmətdə yüksək nəticələr əldə edən diplomatik xidmət əməkdaşları, diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslər, diplomatik xidmət orqanlarının veteranları, habelə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsində fəal iştirak edən və diplomatik xidmət orqanlarının inkişafında xüsusi xidmətləri olan digər şəxslər təltif edirlər.

Maddə 2. Təltif edən orqan

“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə bu Əsasnamənin 1-ci maddəsində göstərilən şəxslər Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndinə uyğun olaraq təltif edirlər.

Maddə 3. Taxılma qaydası

“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı döşün sol tərəfinə, Azərbaycan Respublikasının digər orden və medalları olduqda, onlardan sonra taxılır.

**“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan
Respublikasının yubiley medalının təsviri**

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il
29 mart tarixli 1533-VQD nömrəli Qanunu ilə
təsdiq edilmişdir

Maddə 1. Medalın ümumi təsviri

“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı (bundan sonra - medal) diametri 36 mm olan, qızıl suyuna çəkilmiş dairəvi bürünc lövhədən ibarətdir.

Maddə 2. Medalın ön tərəfi

2.1. Medalın ön tərəfi iki çevrə ilə konturlanmışdır. Xarici və daxili çevrələrin arasında yuxarı qövs boyunca “AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI” sözləri, aşağı qövs boyunca “DİPLOMATİK XİDMƏT ORQANLARI”

sözləri yazılmışdır. Yazıların arasında, sol və sağ tərəflərdə səkkizguşəli ulduz yerləşdirilmişdir. Ulduzların hər iki yazıya tərəf kompozisiyanı tamamlayan xətlər vardır.

2.2. Medalın daxili çevrəsində Yer kürəsi təsvirini əks etdirən meridianlar və paralellər təsvir edilmişdir. Yer kürəsi təsvirinin üst hissəsində “100” rəqəmləri, həmin təsvirdən sol tərəfdə “1919”, sağ tərəfdə “2019” rəqəmləri yazılmışdır. Daxili çevrənin aşağı hissəsində, sol və sağ tərəflərə doğru qövs boyunca palıd yarpaqlarından ibarət çələng yerləşir. Yer kürəsi təsvirinin sol yarımkürəsinin yuxarı hissəsində üzərinə Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının rənglərinə uyğun mavi, qırmızı və yaşıl mina çəkilmiş üç qövsvarı zolaq vardır. Medalın ön tərəfində bütün yazılar və təsvirlər relyefli olaraq qabarıqdır.

Maddə 3. Medalın arxa tərəfi

3.1. Medalın arxa tərəfinin yuxarı hissəsində “AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI” sözləri, mərkəzində “XARİCİ İŞLƏR NAZİRLİYİ” sözləri yazılmışdır.

3.2. Medalın arxa tərəfinin aşağı hissəsində medalın seriyası və nömrəsi həkk olunmuşdur.

3.3. Medalın arxa tərəfinin səthi hamar, yazılar isə relyefli olaraq qabarıqdır.

Maddə 4. Medalın elementləri

4.1. Medal paltara bərkidilmək üçün elementi olan, 37 mm x 55 mm ölçüdə xara lentə iki halqa və ilgək vasitəsilə birləşdirilir.

4.2. Tünd göy rəngdə xara lentin mərkəzində hər birinin eni 2,5 mm olmaqla, Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının rənglərini əks etdirən yaşıl, qırmızı və mavi rənglərdə şaquli zolaqlar təsvir edilmişdir. Yaşıl zolağın sol, mavi zolağın sağ kənarında eni 1,5 mm olan qızıl şaquli zolaq vardır.

4.3. Xara lentin yuxarı hissəsinə üzərində ölçüsünə görə mərkəzdən kənarlara doğru kiçilən beş ədəd relyefli səkkizguşəli ulduz təsvir edilmiş, qızıl suyuna çəkilmiş 40 mm x 5,5 mm ölçülü bürünc lövhə bərkidilir.

4.4. Xara lentin aşağı hissəsinə üzərində relyefli aypara, ulduz və palıd yarpaqlarından ibarət çələng təsvir edilmiş, qızıl suyuna çəkilmiş, mərkəz hissədə eni 5,5 mm olmaqla, 40 mm x 7,8 mm ölçülü bürünc lövhə bərkidilir.

4.5. Medal paltarın yaxasına bərkidilmək üçün elementi olan, eyni xara lentdən üz çəkilmiş 37 mm x 10 mm ölçülü qəlib əlavə edilir.

